

Posudek práce

předložené na Matematicko-fyzikální fakultě
Univerzity Karlovy

- posudek vedoucího posudek oponenta
 bakalářské práce diplomové práce

Autor/ka: Lucie Hrušová, Bc.
Název práce: Astronomické funkce a uměleckohistorická analýza planetária
P. Engelberta Seige (1791) ve sbírkách Národního technického muzea
v Praze

Studijní program a obor: Fyzika; Fyzika zaměřená na vzdělávání
Rok odevzdání: 2020

Jméno a tituly vedoucího: doc. RNDr. Martin Šolc, CSc.
Pracoviště: MFF UK, Astronomický ústav UK
Kontaktní e-mail: martin.solc@mff.cuni.cz

Odborná úroveň práce:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Věcné chyby:

- téměř žádné vzhledem k rozsahu přiměřený počet méně podstatné četné závažné

Výsledky:

- originální původní i převzaté netriviální kompilace citované z literatury opsané

Rozsah práce:

- veliký standardní dostatečný nedostatečný

Grafická, jazyková a formální úroveň:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Tiskové chyby:

- téměř žádné vzhledem k rozsahu a tématu přiměřený počet četné

Celková úroveň práce:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Slovní vyjádření, komentáře a připomínky vedoucího/oponenta:

Neúplné a nefunkční planetárium P. Engelberta Seige z cisterciáckého kláštera v Oseku (1791) leželo dlouhá léta v depozitáři Národního technického muzea (NTM). Bylo zřejmé, že jde o mimořádný exponát, ale před rokem 1989 chyběly prostředky na jeho restaurování. V roce 1991 navštívil Astronomický ústav na MFF (AÚUK) a NTM švýcarský hodinář Ludwig Oechslin, odborník na historické přístroje. Planetárium částečně rozebral, vyčistil a mechanismus popsal z hodinářského hlediska. Technický popis stroje pak použil ve své habilitační práci, věnované planetáriím jako demonstračním přístrojům, které vznikly v církevním prostředí v době osvícenství v 18. století. Habilitační práci pak vydal tiskem (Astronomische Uhren und Welt-Modelle der Priestermechaniker im 18. Jahrhundert. Simonin, Neuchâtel 1996), na obálce je snímek právě Seigeho planetária. Pro nespornou historickou hodnotu nakonec došlo k restaurování planetária a zařazeno bylo do stálé expozice astronomie nově otevřeného NTM (Nový, Jaroslav: Restaurátorská zpráva k opravě a rekonstrukci Seigeho planetária, NTM 2011). V roce 2015 bylo planetárium prohlášeno národní kulturní památkou, společně s dalšími dvěma exponáty Národního technického muzea, a to renesančními sextanty Josta Bürgiho a Erasma Habermela. Stále se však nedostával zevrubnější celkový popis planetária, a ten si uložila za cíl tato diplomová práce Lucie Hrušové.

Práce na diplomovém úkolu od začátku narážela na překážky. Podrobné fotodokumentaci bránily odlesky reflektorů a zkreslení, protože planetárium je nyní umístěno ve skleněné vitríně s oblými stěnami. Před dokončením práce bránilo k přístupu také uzavření muzea z důvodu pandemie koronaviru. Monografie dr. Oechslina byla ve vydavatelství rozebrána a dotázané zahraniční knihovny neměly všechny tři díly. Kompletní exemplář byl nakonec získán v lednu 2020 z nabídky jednoho anglického venkovského antikvariátu. Nutno ocenit, že diplomantka nepřízeň okolností průběžně překonávala a dovedla práci ke zdárnému konci. Samostatně zvládala zacházení s archivními prameny, zvládala i témata ne zcela běžná studentům MFF jako např. církevní kalendářní komputus, a získala také potřebné znalosti z hodinářství. Společně jsme nacházeli řešení netriviálních problémů, např. interpretace údajů na některých cifernících (novoroční epakta). Přístup diplomantky, její zaujetí pro věc i výsledky proto hodnotím velmi vysoko; práce může být podkladem pro článek v odborném tisku.

Případné otázky při obhajobě a náměty do diskuze:

Diplomantka pro srovnání charakterizuje i několik dalších planetárií z Evropy té doby. Bylo by možné diskutovat shodné a rozdílné rysy ve srovnání s planetáriem P. Engelberta Seige.

Práci

- doporučuji
 nedoporučuji
uznat jako diplomovou

Navrhuji hodnocení stupněm:

- výborně velmi dobře dobře neprospěl/a

Místo, datum a podpis vedoucího: Praha, 20. 6. 2020